



Nieuwsbrief PSH GOR bij Covid-19

Nummer 35 (22 februari 2022)

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ/ Nivel/ cGM/ GGD GHOR NL)

Dit is de 35^e nieuwsbrief over PSH en GOR bij de Coronacrisis, waarmee we u op de hoogte houden van ontwikkelingen rond PSH en GOR. We zullen de nieuwsbrief uitbrengen als er voldoende informatie is om te delen, dus onregelmatig.

Nieuwe producten en informatie PSH

Nieuw op het Steunpunt Coronazorgen

Op het [Steunpunt Coronazorgen](#) wordt informatie gegeven omtrent thema's zoals stress en leren omgaan met moeilijke situaties vanwege de coronamaatregelen. Naarmate de situatie verandert, komen er andere thema's aan bod of verandert de insteek van de informatie:

1. [Angst](#) (actualisatie). Het nieuws en gesprekken over corona kunnen je op veel manieren uit je comfortzone halen. Misschien maak je je zorgen over de financiële gevolgen van de crisis. Of de terugkeer naar een drukker en veelzijdiger leven. Je voelt een bedreiging en daarop reageer je angstig. Op deze pagina lees je tips over hoe je met die angst om kan gaan.
2. [Zwangerschap](#) (actualisatie). Iedereen is weleens angstig of somber. Maar als zwangere vrouw kan je je extra gespannen, angstig of somber voelen. Op deze pagina lees je tips om angst en stress tijdens je zwangerschap te verminderen.
3. [Omgaan met andere meningen](#) (actualisatie). Je hoort en leest veel verschillende meningen over corona. Al die verschillende, soms tegenstrijdige, informatie en meningen in de media en in je omgeving kunnen verwarrend zijn. Het kan tot spanningen leiden in relaties en voor onrust zorgen. Op deze pagina vind je tips om je eigen mening te vormen en op een goede manier te praten met mensen die er anders over denken dan jij.

Interessante verwijzingen op het steunpunt

Op het steunpunt coronazorgen zijn inmiddels vele verwijzingen te vinden naar onder andere hulplijnen, leidraden en handreikingen. We halen er zomaar eens twee uit:

- [Uitgaanpost Corona | Uitgaanpost Corona](#): op deze site lees je waar je rekening mee kan houden als je weer wilt uitgaan. Dit kan namelijk onwennig voelen. Zo ben je goed voorbereid en kan je zoveel mogelijk gaan genieten.
- [Zorg voor Professionals – Praktische tips in moeilijke tijden | Boekje | E-Book | PDF \(zorgenvoorprofessionals.nl\)](#): in dit gratis te downloaden boekje staan tips voor zelfzorg tijdens en na de coronacrisis. Het boek is ook beschikbaar in 8 andere talen.

Hoofdpunten uit actualiteitsmonitor ARQ – 13 t/m 17 februari 2022

Kwetsbare groepen

- **Peiling: kwart van alle leraren zit thuis en besturen hebben zorgen over hun welzijn (NOS, 7 feb)**. Bijna een kwart van de leraren zit thuis, meldt de Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS) naar aanleiding van een peiling onder 1.000 schooldirecteuren in het basis- en voortgezet onderwijs. Sommige besturen maken zich zorgen om het welzijn van het team. "Ze krijgen heel wat op hun bord en gesprekken met ouders over coronamaatregelen kunnen ook heel ingewikkeld zijn."



Nieuwe producten en informatie PSH (vervolg)

Hoofdpunten uit actualiteitsmonitor ARQ – 13 t/m 17 februari 2022

Kwetsbare groepen

- **Onderzoekers: 'Sluit IC's nooit meer voor bezoek', slecht voor rouwverwerking ([NOS, 10 feb](#)).** Onderzoekers van het Erasmus MC deden onderzoek naar de rouwverwerking bij nabestaanden van mensen die in het voorjaar van 2020 op de IC zijn overleden. Bij de groep die noodgedwongen online afscheid moest nemen van een dierbare komen angst, stress en somberheidsklachten veel voor.
- **Opvangplekken huiselijk geweld Amsterdam vol, slachtoffers naar hotels ([NOS, 14 feb](#))** Het aantal gevallen van huiselijk geweld in de regio Amsterdam is sinds november zo hoog dat slachtoffers niet meer terecht kunnen in de (nood)opvang. Daarom zijn meerdere mensen nu ondergebracht in hotels. De drukte is mogelijk toe te schrijven aan corona, zegt de voorzitter van Landelijk Netwerk Veilig Thuis. "In de coronaperiode was het minder zichtbaar wat er achter de deur speelde. Als we meldingen kregen, ging het om heftige situaties."
- **Gezondheidsraad wil meer aandacht voor langdurige coronaklachten ([NOS, 14 feb](#)).** Als het aan de Gezondheidsraad ligt, moet er meer aandacht komen voor long covid. Er is aanvullend wetenschappelijk onderzoek nodig en ook is het belangrijk dat dit ziektebeeld meer bekendheid krijgt en dat de zorg voor patiënten goed wordt gemonitord, schrijft de raad in een advies aan minister Kuipers (Volksgezondheid).

Doelgroep in beeld: Financieel gedupeerden

Op donderdag 3 februari 2022 is de doelgroep financieel gedupeerden besproken in het doelgroepenoverleg. Uit onderzoek van het Nibud komt naar voren dat zzp'ers en ondernemers (voornamelijk in de sectoren horeca, evenementen, kunst en cultuur) financieel gedupeerd zijn. Daarnaast kunnen jongeren met een baan zonder vast contract financiële problemen krijgen als gevolg van de coronamaatregelen.

Er is nog geen toename te zien in het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening bij gemeenten. Mogelijk groeit het aantal aanvragen als uitgestelde betalingen en belastingen worden geïnd en de schuldeisers minder coulant worden. Sommige ondernemers met financiële problemen zullen lang 'aanmodderen' en er alles aan doen om hun onderneming toch draaiende te houden. Mogelijk komen hun problemen daardoor (nog) niet aan het licht. Daarnaast kan argwaan richting de gemeente meespelen bij sommige ondernemers. Fysieke hulploketten waren tijdens de lockdowns dicht, waardoor de drempel om hulp te zoeken hoger werd voor sommige mensen, bijv. laaggeletterden.

Daarnaast zijn er naast gemeentelijke loketten ook veel andere wegen naar (financiële) hulp, zoals [Corona \(kvk.nl\)](#). Het is soms lastig om je weg te vinden tussen de vele initiatieven als je financiële hulp nodig hebt. Voorbeelden van goede initiatieven zijn het telefoonnummer van Geldfit (0800-8115). Dit nummer kun je gratis en anoniem bellen en biedt hulp aan zowel grote als kleine geldproblemen. Een telefoonnummer is handig voor laaggeletterden en kan de drempel verlagen om hulp te zoeken dan via het versturen van een email schriftelijk bericht. Op het [Steunpunt Coronazorgen](#) is er ook een pagina over [geldzorgen](#) met tips en verwijzingen naar hulp.



Nieuwe producten en informatie PSH (vervolg)

Doelgroep in beeld: long covid

Op donderdag 17 februari 2022 is de doelgroep mensen met long (langdurige) covid besproken in het doelgroepenoverleg. Op het [Steunpunt Coronazorgen](#) wordt er aandacht besteed aan klachten na een coronabesmetting en ook wordt er zoal verwezen naar c-support, Longfonds en [Handreikingen werken met langdurige coronaklachten | Nieuwsbericht | Arboportaal](#).

De Gezondheidsraad heeft zeer recent een advies rondom long covid gepubliceerd ([Langdurige klachten na COVID-19 | Advies | Gezondheidsraad](#)). In het rapport wordt aangegeven dat er aanwijzingen zijn dat klachten kunnen worden toegeschreven aan Covid-19, maar over hoe vaak long covid voorkomt, kunnen geen schattingen worden gegeven. Twee veelgenoemde oorzaken zijn weefselschade en een aanhoudende verstoring van het immuunsysteem. Er is nog maar beperkt bewijs voor deze theorieën. Het advies is dan ook om in te zetten op verder onderzoek met het oog op preventie, diagnostiek en behandeling. Verder moet de huidige zorg voor long covid-patiënten gemonitord worden en ingezet worden op bredere bekendheid van het syndroom.

Een aantal interessante Nederlandse onderzoeken over long covid zijn:

- [Aanhoudende klachten na COVID-19 \(Long-COVID\): een mixed-method benadering | Nivel](#)
- [Long COVID onderzoek - C-support](#) (in samenwerking met het Erasmus MC)
- [Onderzoek om de zorg voor patiënten met long COVID te verbeteren \(umcg.nl\)](#)
- [LongCOVID-onderzoek | RIVM](#)

Het is belangrijk dat mensen met long covid zich erkend voelen in hun klachten. C-support, die in opdracht van VWS mensen met langdurige coronaklachten ondersteunt en adviseert, zet zich hier voor in. In Den Bosch biedt Farent (instantie voor sociaal werk), in samenwerking met onder andere de GGD en C-support, ondersteuning aan inwoners die door blijvende klachten hun leven (tijdelijk) anders moeten inrichten ([Farent - Corona](#)). Vanuit de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW) wordt er zeer binnenkort een training voor sociaal werkers aangeboden, gericht op psychosociale begeleiding bij de impact van Covid-19 ([Psychosociale begeleiding bij impact COVID-19 | BPSW](#)).

De laatste tijd is het meldpunt voor zorgprofessionals met langdurige coronaklachten regelmatig in het nieuws geweest. Een eerste groep long covid-patiënten dient zich namelijk aan na twee jaar ziek zijn. Ook de Algemene Onderwijsbond heeft een dergelijk meldpunt geopend ([AOb opent meldpunt 'long covid' | De Algemene Onderwijsbond](#)).



Nieuwe producten en informatie GOR

Integrale gezondheidsmonitor GOR-COVID-19: Tweede meting kwartaalonderzoek jeugd

De resultaten van de tweede kwartaalmeting van de integrale gezondheidsmonitor zijn binnen. Ze zijn gebaseerd op twee databronnen: een vragenlijstonderzoek bij jeugd dat werd uitgevoerd in december 2021 onder jongeren tussen de 12 en 25 jaar en de gegevens van huisartsen over zorggebruik in de leeftijdsgroep 0 t/m 24 jaar.

In het kort geeft de meerderheid van de jongeren ook in deze ronde aan in goede algemene gezondheid te verkeren en zich gelukkig te voelen. Meisjes en de oudere leeftijdsgroep zitten zowel mentaal als fysiek minder goed in hun vel. Jongeren die nog last hebben van iets dat ze meegemaakt hebben, zoals het verliezen van eigen inkomen of het overlijden van een belangrijk persoon, ervaren ook een slechtere lichamelijke en mentale gezondheid. De invloed van sociaaleconomische status en hoogst voltooide opleiding is wisselend. Zie voor een uitgebreide weergave van de bevindingen: [Gezondheidsonderzoek COVID-19 | RIVM](#)

Interessante informatie en producten algemeen

Jongeren en het zorgen voor hun morgen

Een aantal adviesraden heeft gezamenlijk het initiatief genomen tot het samenstellen van een essaybundel met als thema 'Jongeren en het zorgen voor hun morgen'. Het woord zorgen staat centraal: zorgen over de toekomst, maar vooral zorgen voor die (mooie) toekomst. [Essaybundel jongerenperspectief](#) | [Raad voor de leefomgeving en infrastructuur \(rli.nl\)](#)

Snel beter in je vel

Het Trimbos-instituut stelt de laagdrempelige online interventies van [Snelbeterinjevel.nl](#) gratis beschikbaar. De website biedt gratis mini-interventies waarmee mensen gemakkelijk zelf aan de slag kunnen. Ze zijn ontwikkeld voor volwassenen met milde pieker-, slaap- of stressklachten. De interventies bestaan uit diverse korte oefeningen en metingen.

Lockdowns extra zwaar voor jongeren

Lockdowns pakken voor veel jongeren negatief uit voor de lichamelijke en mentale gezondheid. Zo bewegen ze minder en kennen ze meer gevoelens van depressie, eenzaamheid en onzekerheid. Vooral kwetsbare jongeren worden zwaar geraakt. Wel lijken de klachten, na versoepelingen, bij de meeste jongeren snel minder te worden. Dat blijkt uit [literatuuronderzoek](#) van het RIVM het Nivel.

Agenda webinars en andere digitale bijeenkomsten

- Op **donderdag 10 maart 2022** van 10.00 tot 12.00 uur is er een online kenniskring PSH GOR. De kenniskring wordt georganiseerd voor GGD'ers die werkzaam zijn op het gebied van PSH en GOR. Deze kenniskring staan coronaonderzoek, casuïstiekbesprekingen en best practices centraal. Heeft u interesse om deel te nemen, stuur dan een email naar: cGM@rivm.nl.



Agenda webinars en andere digitale bijeenkomsten (vervolg)

- 11 t/m 13 april 2022 "crisesweek"
Het Rode Kruis en het IFV hebben het initiatief genomen om kennis en ervaringen op het domein van crisisbeheersing bijeen te brengen en te delen in de "crisesweek". Voor het programma wordt o.a. samengewerkt met hun partners in de acute zorg: GGD GHOR NL, ziekenhuizen en ambulancezorg. Dit jaar staan de ervaringen en lessen rondom de bestrijding van de Coronacrisis centraal, maar ook de recente overstromingen blijven niet onbesproken. De bredere doelstelling is om handvatten te krijgen om de hulpverlening in de witte kolom tijdens een grote crisis verder te optimaliseren. Meer informatie op de [site van IFV](#).

Eerdere nieuwsbrieven

Voorgaande edities van de nieuwsbrief PSH GOR zijn te vinden onderaan de [website van ARQ Kenniscentrum Impact](#).

Heeft u deze nieuwsbrief doorgestuurd gekregen van een collega en wilt u hem ook zelf graag ontvangen? Dat kan. Stuur een mail naar cGM@rivm.nl.
De nieuwsbrief is bedoeld voor medewerkers van GGD, GHOR en de Veiligheidsregio.

Contactgegevens

GGD'en kunnen met vragen of ondersteuningsbehoeften aankloppen bij het coördinatieteam.

Vragen per telefoon:

- PSH-vragen: 06-30661005 (ARQ Kenniscentrum Impact)
- GOR-vragen: 06-29637723 (Marjonneke de Vetten)

Vragen per e-mail:

- Vragen over PSH en GOR kunnen per e-mail gesteld worden aan cGM@rivm.nl
- Vragen, opmerkingen of aanvullingen met betrekking tot het IVC kunnen per e-mail gesteld worden aan steunpuntcorona@arq.org

De leden van het coördinatieteam zijn: Sjef Timmermans, Nannah Tak (GGD GHOR Nederland), Wera van Hoof, Andrea Willems, Noor Jansen (ARQ), Michel Dückers (Nivel/ARQ), Femke de Zwart, Elske Marra, Jannie van der Helm, Linda van den Berg, Diane Houweling, Caroline Timmerman-Kok, Marjonneke de Vetten, Loes Lanting (RIVM/cGM)